

BATIZOVSKÉ NOVINY

Marec 2023

Občasník obyvateľov obce Batizovce

V súčasnosti čakajú našu obec ťažké štyri roky

Vážení občania, s príchodom nového čísla Batizovských novín by som sa vám rád v krátkosti prihovril a upriamil vašu pozornosť na dôležité udalosti, ktoré nás čakajú.

Samospráva zápasí s cenami energií

Ako ste určite postrehli, tak ceny dodávaných energií neuveriteľne stúpili a každodenná činnosť sa stala pre nás všetkých komplikovanejšia. Nárast cien sa čiastočne snaží kompenzovať štát. Naša obec aktívne využíva všetky prístupné dotačné schémy, avšak musíme počítať s tým, že ceny energií a rôznych distribučných poplatkov sa aj napriek dotáciám zvýšia cca o 300 % v porovnaní s predchádzajúcim obdobím. Táto skutočnosť sa výrazne a hlavne negatívne dotkne prijateľného rozpočtu obce na nasledujúce roky. Čaká nás šetrenie a zvažovanie investičných zámerov v obci. Verím, že spoločne sa cez prebiehajúcu energetickú krízu prenesieme zas do "normálnejších časov".

Zo života obecného zastupiteľstva

Na zasadnutí OcZ vo februári 2023 poslanci okrem iného zvolili aj členov a predsedov komisií fungujúcich v obci. Komisie v našej obci pôsobia dlhodobo a sú prínosom pre chod celej samosprávy obce,

ako aj pre občanov. Verím, že komisie budú aj naďalej aktívne pôsobiť v obci a ich práca bude hodnotená pozitívne.

Poslanci obecného zastupiteľstva sa venovali aj žiadostiam miestnych organizácií o poskytnutie dotácií na rok 2023. Vzhľadom na momentálnu finančnú situáciu bolo stanovenie výšky dotácií veľmi náročné, ale aj napriek tejto skutočnosti sa poslanci snažili vyhovieť a najšť potrebné financie na zabezpečenie bezproblémovej činnosti funkčných organizácií v našej obci. Podrobné informácie o výške poskytnutých dotácií nájdete v zápisnici zo zasadnutia obecného zastupiteľstva, ktorá je zverejnená na našej www stránke. Činnosť miestnych organizácií má svoj dlhodobý význam a je pozitívom v miestnom komunálnom živote. Verím, že každá z organizácií, ktorej bola poskytnutá dotácia bude s týmito financiami nakladať zákonne, hospodárne a efektívne, pretože ide o verejné finančné prostriedky.

MOPSKa

Projekt Miestnej občianskej poriadkovej služby v Batizovciach bude končiť 31. marca 2023. Činnosť MOPSkárov počas ich pôsobenia hodnotím veľmi pozitívne. Členovia MOPSky aktívne spolupracovali s vedením obce a boli nápomocní pri riešení vzniknutých situácií

v našej dedine. Aktívne zabezpečovali pravidelnú hliadkovú činnosť, čím výrazne napomáhali aj prevencii proti zvyšovaniu kriminality. Obec nie je schopná zabezpečiť funkčnosť MOPS z vlastných zdrojov, a preto sa intenzívne zaujíma o projektové výzvy, z ktorých by sa táto činnosť dala financovať zo zdrojov štátu.

Územný plán obce Batizovce

Pôvodný Územný plán obce má už viac ako 10 rokov a momentálne prebieha konanie o jeho 11 zmene a doplnení. Zmeny Územného plánu reflektujú zákonné požiadavky, ale aj požiadavky občanov. Obec pracuje na zlúčení všetkých prijatých zmien a doplnkov Územného plánu. Výsledný dokument bude mať tlačennú, ale aj digitálnu podobu a bude prístupný pre občanov, projektantov a budúcich záujemcov o rozvoj obce. V jedinom dokumente bude možné dohľadať všetky prebehnuté zmenové konania. V budúcnosti bude Územný plán obce pravidelne aktualizovaný, aby práca s ním bola jednoduchšia a efektívnejšia. O spustení digitálnej verzie vás budeme včas informovať.

Rozšírenie kapacity

Materskej školy v Batizovciach
Obec Batizovce plánuje rozšíriť kapacitu MŠ zrealizovaním projektu „Novostavba materskej školy

v obci Batizovce". Obec ako Prijímateľ, v snahe úspešne realizovať projekty najmä investičného charakteru, zápasí s dopadom na rozpočet obce v súvislosti s ich spolufinancovaním, aktuálnymi zvýšenými stavebnými nákladmi, ako aj zložitou procesov verejného obstarávania a následnej realizácie. V súčasnosti je podpora výstavby a rekonštrukcie materských škôl realizovaná prostredníctvom viacerých zdrojov. V súvislosti s plánovanou podporou výstavby a rekonštrukcie materských škôl prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti SR si taktiež kladíme otázku o výhodnosti, alebo nevýhodnosti financovania projektu a možného "preklopenia" projektu do iných, výhodnejších výziev. Ide o legitímne otázky, avšak s potenciálnym rizikom na neúspešný výsledok. Naša doterajšia snaha o pretavenie schváleného projektu do realnej praxe a jeho úspešného ukončenia do konca roka 2023 sa nenávratne vytráca.

Preventívne protipožiarne prehliadky v obci

Obec Batizovce v zmysle zákona o ochrane pred požiarom vykoná preventívne protipožiarne kontroly. Kontroly vykonávajú poverení členovia DHZ. Preventívna protipožiarne prehliadka v obci Ba-

tizovce bude vykonaná do konca mesiaca apríl 2023. Každý vlastník, alebo užívateľ nehnuteľnosti, je povinný umožniť kontrolnej skupine protipožiarne prehliadku svojej nehnuteľnosti s výnimkou obytných miestností. Pri prehliadkach sa kontroluje predovšetkým suterén domu, pivnice, povaly, garáže a ďalšie priestory s rizikom vzniku požiaru. Prehliadky slúžia predovšetkým na prevenciu proti vzniku požiarov a ich účelom je upozorniť majiteľov na možné riziká vzniku požiaru. Pri vykonávaní preventívnych kontrol členovia kontrolnej skupiny upozorňujú občanov na zistené nedostatky, požadujú ich odstránenie bez zbytočného odkladu a na tieto účely poskytujú potrebné informácie a vysvetlenia.

Tradiície - Gúľaj sa vajičko

Dovoľte, aby som vás aj touto cestou pozval na už tradičnú celoštátnu výstavu veľkonočných vajčiek pod názvom „Krehká kráska Batizoviec“, ktorá sa bude konať 2. apríla 2023 pod záštitou Podtatranského osvetového strediska v Porade. Podrobnejšie informácie nájdete aj na našej www stránke.

Dakujem pekne všetkým za vykonanú prácu v prospech rozvoja našej obce.

JUDr. Gabriel Bodnár,
starosta obce

Pre nový rok pripravujeme nový program

V novom roku sme sa ako členovia prvýkrát zišli na výročnej schôdzi 20. januára, kde sme zhodnotili rok 2022. Pri zbieraní symbolického členského sme presiahli počet cez sto členov.

Momentálne ďalej fungujeme v zložení malé deti, veľké deti a dospelí. Schôdzou sme odštartovali menším kultúrnym programom našich členov a prešli k povinným bodom schôdze. Na roky 2023-2026 sme si zvolili staronového predsedu Ľubomíra Šoltisa a výbor v zložení Mgr. S. Chovanová, O. Bodnárová, Bc. J. Pastrnáková, Mgr. M. Šoltisová, Ing. V. Heteš, M. Pajerchin a trojčlennú revíziu komisiu v zložení M. Pavlíková, J. Levocká a J. Balogh.

Vo februári sme stihli jedno vystúpenie - 4. februára 2023

na Štiavnickom plese, kde sme boli hosťom večera. Napriek nepriaznivému počasiu sme šťastlivo docestovali do Spišského Štiavnicka a potešili účastníkov plesu naším vystúpením. Nechýbali zábavné súťaže vo fľaškovom a klobúkovom tanci, čo sa prejavilo aj na nálade a dobrej zábave.

18. februára sa konali každoročné Fašiangy. Nechýbala zabíjačka a typický fašiangový sprievod, kde sa do krojov obliekli aj naši členovia. Táto akcia sa tešila veľkej účasti a my sme radi, že sa táto tradícia spojená s krojom každoročne pripomína.

Snímka: Vladimír Hurajt

15. marca s veľkou radosťou vycestovalo niekoľko našich členov do Kysuckého Nového Mesta. Tam si prevzali novú a jedinečnú heligónku. Na Slovensku existujú iba dve heligónky takého typu, avšak len tá naša má vygravírovaný nápis FSK Batizovce. V rámci tohto výletu bola ešte jedna zastávka v Považskej Bystrici, kde sa našim mužským členom dali na mieru ušit nové mužské zimné odevy - čuhy.

Na ďalších vystúpeniach od minulého vydania sme sa neúčastnili. Namiesto toho sme využili čas na nadchádzajúce vystúpenia a súťaže.

Malé a veľké deti sa pripravujú na súťaž ENIKI-BENIKI, ktorá sa bude konať 25. marca 2023 vo Svite. Dospelí zatiaľ na skúškach trénujú novú choreografiu, s ktorou vystúpia premiérovu na našich folklórnych slávnostiach. Ďalšou veľmi príjemnou udalosťou, ktorá sa bude konať v našej obci, je aj Gúľaj sa vajičko. Súčasťou tejto udalosti je aj súťaž o najkrajšie veľkonočné vajička. Nebude chýbať kultúrne vystúpenie ani možnosť zakúpiť si veľkonočnú ozdobu do vašej domácnosti. Tešíme sa na vás.

Nina Šoltisová,
Rebeka Hudáková

Dobrovoľní hasiči v novom roku

Dobrovoľný hasičský zbor Batizovce má k 1. januáru tohto roku 158 členov, z toho je 35 žien. Výbor DHZ sa stretáva pravidelne raz za mesiac, alebo podľa potreby.

V januári sa uskutočnila výročná členská schôdza, kde sa zhodnotil predchádzajúci rok 2022. Na konci januára sme zorganizovali už 23. ročník Hasičského plesu, ktorý sa konal v sále v kultúrnom dome v Batizovciach.

V Spišskej Belej sa konala aktualizácia odborná príprava preventívárov obcí, na ktorej sa zúčastnili naši dvaja členovia.

Krajským operačným strediskom v Prešove sme boli od začiatku roka dvakrát požiadaní o výjazd s AED.

18. februára sa konal v na-

šej obci fašiangový sprievod, spojený so zabíjačkou, ktorú zorganizovali naši členovia. Pred hasičskou zbrojnicou sa stretlo množstvo ľudí, ktorí si pochutnali na zabíjačkových špecialitách.

Mladí hasiči už začali so svojou prípravou na novú sezónu. Trénujú raz týždenne, v pondelky. Máme jedno päťčlenné družstvo dievčat a jedno družstvo chlapcov. Začala už trénovať aj prípravka mladých hasičoch do 8 rokov, ktorá sa stretáva v stredu.

Pokračovanie na 4. strane

Dobrovoľní hasiči v novom roku

Pokračovanie z 3. strany

Naše súťažné družstvá ďalej tvoria muži, muži nad 35 rokov a ženy nad 35 rokov, ktoré sa zapájajú do Podtatranskej hasičskej ligy a muži aj do Fajermanskej hasičskej ligy. V sobotu 18. marca sa uskutočnila prvá súťaž prípraviek do 8 rokov v Šuňave. Chlapci sa umiestnili na 7. mieste a dievčatá vo svojej kategórii na 4. mieste.

Dňa 18. marca sa uskutočnil stolnotenisový turnaj pre členov DHZ, ktorý sa odohral v sále KD. Hralo sa v rôznych kategóriách od detí až po najstarších členov, ktorých bolo 30.

V marci sa uskutočnilo školenie pre vedúcich preventívnych hliadok a 22. apríla sa uskutočnil odzimovanie hasičskej techniky a upratovanie okolia hasičskej zbrojnice. V mesiacoch marec a apríl budú členovia DHZ vykonávať po obci preventívne prehliadky rodinných domov a malých prevádzok.

Prosíme členov a spoluobčanov o venovanie 2 % z daní pre našu organizáciu DHZ Batizovce, za čo vám úprimne ďakujeme. **Lubomír Šoltís, veliteľ DHZ Batizovce**

Ženy sú počas roka v plnom nasadení

Hovorí sa: „Ako na Nový rok, tak po celý rok“, a tak Klub žien Batizovce aj tento rok 2023 odštartoval spolu a v plnom nasadení. V spolupráci so starostom obce sme pre občanov pripravili pohostenie pred obecným úradom na privítanie Nového roku.

Fašiangové obdobie sme si spríjemnili návštevou divadelných predstavení, kina a posedením, ktoré nám obohatili členovia folklórnej skupiny pán Lubomír Šoltís s dcérou Ninkou, za čo im touto cestou ďakujeme.

Naše dobroty: chlieb s masťou, šunka v aspiku a koláče nechýbali ani na našich tradičných Batizovských fašiangoch. Taktiež si prítomní pochutnali na pečenej jahňacine s kyslou kapustou od nášho sponzora Ing. Františka Lizáka, ktorému veľmi pekne ďakujeme. Napriek nepriaznivému počasiu sa v spolupráci s ostatnými organizáciami fašiangový deň vydaril.

Myslíme aj na svoje zdravie organizovaním športových akcií, ako prechádzky v prírode, ale aj Nordic walking – chôdza s paličkami či návšteva Ľadového domu na Hrebienku, v ktorých budeme pokračovať príchodom jari. Popri športe sa venujeme aj ručným prácam a spoločenským hrám.

Komisia športu a mládeže nás 12. 2. 2023 oslovila, aby sme deťom v karnevalových maskách na lade pripravili chutné šišky s lekvárom a poctivý chlieb s masťou. Po dobrotách sa len tak „zaprášilo“, čo nás veľmi potešilo,

že sme takto mohli pomôcť k dobrej akcii pre deti.

Pri príležitosti MDŽ sme sa stretli vo Vianočnom dome pri kavičke a dobrom koláčiku. Nezabudol na nás ani pán starosta, ktorý nám prišiel zablahoželať a poďakovať za našu aktívnu činnosť. Posekanie nám spríjemnila Sonička Andrášová svojím krásnym spevom a literárnym prednesom, za čo jej ďakujeme a prajeme veľa úspechov.

V spolupráci s vedúcou Obcej knižnice Mgr. Katarínou Kuzmíkovou sme pripravili 17. 3. 2023 pri príležitosti „MAREC - MESIAC KNIHY“ vydarenú akciu so skvelým programom, súťažami a občerstvením. Deti súťažili podľa vekových kategórií a boli ocenení nielen víťazi, ale aj všetci zúčastnení. Súčasťou boli aj veselé tvorivé dielne, kde si deti zhotovili praktické záložky do kníh. Na záver sa im rozjasnili očka pri skvelých palacinkách so šľahačkou, ktoré sme im s láskou pripravili. Boli sme milo prekvapení hojnou účasťou detí s rodičmi. Tešíme sa na ďalšie akcie s deťmi.

S príchodom jari sa tešíme na ďalšie spoločné podujatia. Ďakujeme všetkým priaznivcom za podporu a spoluprácu. **Mária Benková**

Pripomienka 100. výročia narodenia jazykovedkyne

„Mimoriadna bohatosť nárečí, ktoré sú živé dodnes, dáva predpoklad bohatosti spisovnej slovenčiny, ktorá vznikla na základe stredoslovenských nárečí. Tým si možno vysvetliť, že náš národný jazyk má reálne pol milióna slov.“

„...jazyk – rovnako ako etnikum – je živý organizmus a stále vo vývoji.“

V rodine roľníka Michala Ivana v Batizovciach sa 24. 2. 1923 narodila dcéra Mária, v poradí deviatu z 12 detí. Jej matkou bola Mária, rod. Juríková. Rodina sa presťahovala z Važca do Batizoviec asi pred I. svetovou vojnou, v roku 1924 odišli do Popradu – Veľkej, kde navštevovala Ľudovú školu a prvý ročník meštianskej školy. V r. 1935 – 1942 bola študentkou reálneho gymnázia v Kežmarku.

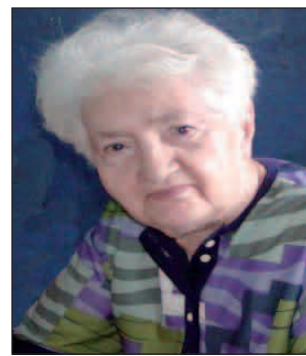
„Kto mal šťastie a narodil sa v čarovnom podtatranskom kraji – s panorámou Vysokých a Nízkych Tatier ako na dlani, pri večnej menlivosti tvarov, farieb, jasú – pri každodennom počúvaní starobylých liptovských a spišských nárečí, nemohol zostať ľahostajný k ľubozvučnosti slovenčiny, k bohatosti tvarov, výrazov i k zaujímavej a často vtipnej frazeológii. Už v mladosti ma priam fascinovala originalita nárečových pomenovaní i obrazotvornosť ľudovej frazeológie... Obdivovala som rodičov, ktorí sa s Liptákmi rozprávali rodným liptovským nárečím, ale so

Spišskými ľučvianskym, teda spišským nárečím. V styku s úradnými osobami, napríklad s učiteľmi, sa usilovali hovoriť spisovne – podľa ich mienky „mikulášskym nárečím“ – teda mäkkým, pretože važecké nárečie, hoci liptovské, je tvrdé, podobne ako trnavské...“

V rokoch 1942 – 1947 študovala na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave (slovenský jazyk – nemecký jazyk), v roku 1949 získala vedecký titul PhDr. a v roku 1961 titul CSc. V rokoch 1947 – 1951 pôsobila ako pracovníčka Nakladateľstva Slovenskej akadémie vied a umení v Bratislave (vedúca redakcie), v r. 1952 – 1953 bola pracovníčkou Ústavu slovenského jazyka SAVU v Bratislave, od roku 1953 až do roku 1966 pôsobila v Ústave slovenského jazyka Slovenskej akadémie vied v Bratislave, v r. 1967 – 1981 bola zamestnaná v Jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra SAV v Bratislave (odborná pracovníčka, vedecká pracovníčka, samostatná ve-

decká pracovníčka), v roku 1982 odišla do dôchodku. V roku 1988 bola ocenená Poctou ministra kultúry Slovenskej republiky. Zomrela 14. 4. 2016 v Bratislave.

PhDr. Mária Ivanová-Šalingová, CSc. sa venovala výskumu súčasného slovenského jazyka (štylistike, lexikológii, lexikografii a jazykovej kultúre), je autorkou štylistických monografií Príspevok k štýlu štúrovej prózy Štýl prózy J. Kalinčiaka (1964), Hľadanie výrazu (1964) a Štylistika (1965), rozličných typov slovníkov cudzích slov, ktoré vychádzali a vychádzajú prepracované a rozšírené vo viacerých vydaniach, napr. Malého slovníka cudzích slov (1959, 1972) a Vreckového slovníka cudzích slov (1993), i Homonymického slovníka (1997). Ako spoluautorka pripravila Slovník slovanského jazyka I., II. (1958 – 60), Česko-slovenský slovník (1979), Slovník cudzích slov (1966, 1997, 2002), Slovník cudzích slov pre školu a prax (1988), Veľký slovník cudzích slov, ktorý

vyšiel v 5 vydaniach (1997, 2000, 2003, 2006, 2009) a tiež príručku Slovenčina bez chýb (1998, 2002, 2009). Prispievala nielen do odbornej tlače, ale aj do periodík z oblasti kultúry i verejného života (Kultúrny život, Slovenské pohľady, Knižná revue, Literárny (dvoj)tyždenník), Mladá tvorba, Kultúra slova, Večerník), do jazykového kútika Československého rozhlasu.

Zdroj: Ivanová-Šalingová, Mária | Encyclopaedia Beliana – slovenská všeobecná encyklopédia (sav.sk) https://www.juls.savba.sk/ediela/slovenski_jazykovedci/1925-1975 https://www.juls.savba.sk/ediela/slovenski_jazykovedci/2001-2005 súkromný archív Ing. arch. Zuzany Maníkovej

Prajeme Vám radostné prežitie veľkonočných sviatkov. Nech je Váš príbytok plný pokoja, stôl hýri hojnosťou a srdcia blízkych sú naplnené láskou a porozumením.

Krásnu Veľkú noc Vám prajú starosta, poslanci OZ a zamestnanci úradu.

Klub dôchodcov Sosna: Staroba je ľudský údel

Hovorí sa, že mladosť má svoje plány, stredný vek svoje ciele a staroba svoj ľudský údel. Ľudský život predstavuje veľkú knihu, zložitý jedinečný román. Každý z nás by o svojom živote mohol napísať vlastnú knihu života, ktorá by bola zaiste plná radosti, smútku, šťastia, slz, skúseností a životných múdrostí. I keď sa to možno nezdá, našim veľkým darom však je, že vyšší vek so sebou prináša ľahkosť, rozvah, nadhľad a pokoj, ktorý oslobodzuje. Staroba je výzva a neznámená koniec životnej aktivity. Preto my, seniori, sme sa rozhodli založiť klub dôchodcov, ako proces chopenia sa optimalizácie príležitostí pre fyzickú, sociálnu a duševnú pohodu.

Ustanovujúca členská schôdza sa uskutočnila 19. 10. 2022, na ktorej sme si zvolili vedenie KD na čele s predsedom Milanom Bačom. Predjednali sme stanovky KD a určili jeho názov: „Sosna“.

Doposiaľ sme sa stretli už niekoľkokrát v pravidelných dvojtýždňových intervaloch. Zorganizovali sme posedenie pri jedličke s chutnou kapustnicou, kde sme si pripomenuli zvyky a obyčaje našich predkov v čase vianočných sviatkov, vymenili

sme si recepty vianočných koláčov, na ktorých sme si pochutnali. Aj v novom roku sme sa stretli v dobrej nálade za bohato prestretým stolom, zabavili sme sa pri humornej scénke a popriali si zdravie, šťastie a veľa tvorivého elánu.

Naše stretnutia sú zamerané aj na oblasti, ktorými si rozvíjame vedomosti, pohotovosť reakcie a myslenie. Prostredníctvom písomných testov sme spoznali mnohé nárečové slová zo všetkých

kútov Slovenska, riešili sme tajničky, vyskúšali sme, ako poznáme staré i novšie bankovky samostatnej Slovenskej republiky... človek ľahko zabudne na to, čo nepoužíva.

Zapojili sme sa do osláv fašiangov v obci, postarali sme sa o účastníkov fašiangového sprievodu, ktorí si pochutnali na pravých batizovských šiškách, slanom domácom pečive a koláčikoch. Zohľadnili sme pri horúcom vítku a hriatom, ktoré v zimnom počasí dobre padlo uzimným návštevníkom.

Doposiaľ poslednou akciou bola oslava Dňa žien, na ktorej boli ženy obdarené kvietkom a vŕcnym slovom. Pán Bača vyzdvihol spoločenské i rodinné postavenie ženy matky, pracovníčky, ale aj životnej družky. V pokojnej a milej atmosfére sme prežili krásne popoludnie, pripili sme si na šťastie,

krásu a nevyčerpatelnú silu žien. Poďakovanie patrilo aj mužom, s ktorými ženy kráčajú ruka v ruke po celý život.

Pred sebou máme ešte mnoho akcií, medzi ktoré patria: športový deň, výlet za kultúrnymi pamiatkami regiónu, batizovské pirohy, Deň obce Batizovce, cesta ku prameňu – výstup ku Batizovskému plesu a mnoho iných podľa plánu činnosti KD Sosna.

„Čas preplával aj našu riekou, do ktorej dvakrát nevstúpiš.

Kiež sa nám kdesi v diaľnej diali svetielko vďaka mihotá za to, že zo seba sme dali ďalším štafetu života.“

Milý čitateľ, ak si v dôchodkovom veku, pozývame Ťa do nášho klubu. Tu nájdeš milú spoločnosť a určite nebudeš sám!

Mária Handzušová, podpredsedníčka KD

„Ako žili naši starí rodičia“

„Čo počujem, to zabudnem.
Čo vidím, to si zapamätám.
Čo si vyskúšam, tomu porozumiem.“
(Konfucius)

Týmto citátom sme sa v našej materskej škôlke riadili pri téme týždňa „Ako žili naši starí rodičia“, ktorá bola venovaná ľudovým tradíciám.

Ľudová slovesnosť, zvyky a tradície majú v edukačnom procese praktické využitie. Prostredníctvom nich u detí rozvíjame vzťah k tradíciám, zvykom a remeslám, rozširujeme poznanie o ľudových tradíciách, ktoré majú v Batizovciach nezastupiteľné miesto. V minulosti sa deti zúčastňovali na všetkých oblastiach života, a tak inten-

zívne prežívali všetko, čo sa dialo doma, v dedine, v prírode alebo na poli. Žiaľ, pod tlakom najrôznejších technických lákadiel je dnes ľudová tvorba v úzadí. Aj napriek tomu máme šťastie, že do našej MŠ každý rok zavíta pani Olinka Pastrnáková s dcérou Jarkou. Vďaka ich zánietenosti pre ľudové zvyky a tradície, u nás zakaždým oživia edukačný proces a obohacuje sa tým naša spolupráca. Deti s nadšením počúvajú príbehy o tom, ako sa kedysi žilo, pozorujú názorné ukážky – tkanie kobercov, rajbanie bielizne, mútenie masla, predvedú im a pomenujú časti kroja, oblečenia.

Folklór bol v minulosti, ale aj dnes stále, je nevyčerpatelným zdrojom námetov na hry, aktivity pre prácu s deťmi. Preto je naším hlavným zameraním regionálna výcho-

va, ktorú aplikujeme počas celého školského roka a prostredníctvom nej sa podieľame na všestrannom rozvoji osobnosti dieťaťa.

Prostredníctvom zážitku, ktorý je vyvolaný aktívnou účasťou, sa deti dokážu viac vcítiť do života, ktorý bol kedysi, vnímať rozdiel medzi minulosťou a súčasnosťou. Sme nesmierne radi, že vďaka múdrosti a láskavosti týchto žienok máme bohatstvo našej krásnej histórie na dosah.

Bc. Dominika Jankurová,
učiteľka MŠ

Veselo i vážne v základnej škole

Zima nás potešila bohatou snehovou nádielkou a my sme si ju užili na lyžiarskom kurze. Na prelome januára a februára si naši žiaci zdokonaľovali lyžiarsku techniku a nestratili sa medzi nimi ani začiatočníci. V piatok si všetci zmerali sily v lyžiarskych pretekoch.

Nezabudli sme však ani na tradície a ako sa na Fašiangy patrí, v našej telocvični sa konal karneval. Promenáda v maskách vyčarovala úsmevy na tvárach, ale aj prekvapenia. Mnohé masky boli skutočne nápadité a popri princeznách, modelkách, sme mali aj pohárik s kávou, akvárium či zloдея. A aby to nebola len taká obyčajná fašiangová oslava, v škole sa konal aj jarmok. Pripravili ho členovia krúžku Malí finančníci spolu s pani učiteľkou Erikou Kuchárovou.

Zima však patrí aj recitátorom. Anežka Hudáková zo 4. A a Zoja Nevidánska nás reprezentovali v prednese povestí Šaliansky Matko. Dievčatá nezískali ocenenie, ale nabrali skúsenosti a o rok budú odvážnejšie. Odvaha

určite nechýbala Mirke Lizáckovej z 2.A, ktorá postúpila vo svojej kategórii na Okresné kolo v prednese Hviezdoslavov Kubín. Obvodné kolo sa konalo v Poprade a spolu s Mirkou súťažila aj Ajka Jančuškova z 3.A. Dievčatám ďakujeme za reprezentáciu školy a pani učiteľke Martine Habiňáckovej za prípravu našich recitátoriek.

Blíži sa aj termín zápisu do školy, naše brány sme otvorili pre predškolákov a ich rodičov. Videli, ako sa využíva metodika SFUMATO pri nácviku čítania a písania, matematika v pohybe zaujala rodičov i deti. Veríme, že sme zodpovedali všetky otázky rodičov a tešíme sa na zápis 13. apríla 2023 v čase od 14,00 do 19,00 hod.

Aby ste si nemysleli, že

v škole len recitujeme, tančujeme či športujeme, nezabudli sme ani na učenie. Žiaci si pripravili množstvo projektov, poznatky z prvouky a prírodovedy si upevnili v planetáriu.

Tešíme sa na príchod teplých dní a spolu s nimi na mnoho športových i environmentálnych aktivít.

Mgr. Zuzana Klocová

RÝCHLOKURZ DÔLEŽITÝCH POJMOV KAŽDODENNÉHO ŽIVOTA

Pravda

Motto: *Nestačí mať len dobrý rozum, ale podstatné je ho správne používať v súlade s ľudskou morálkou.*

Pravda je bežne používaný a zneužívaný pojem

Civilizácia sa prejavuje hľadáním pravdy a pravda je kľúčovým pilierom morálneho rastu.

Civilizácia (lat.) – stupeň rozvoja spoločnosti, najmä jej materiálnej kultúry v daných podmienkach ekonomicko-spoločenskej formácie. Má obsahovať okrem javov techniky, spredmetnenia výrobných síl, základné vývojové cesty priemyslu a všeobecné premeny prírody vôbec. Existuje jasná spojitosť medzi absolútnou úrovňou etického kódexu a absolútnou úrovňou civilizácie, lebo esenciou civilizácie je hľadanie pravdy a pravda je kľúčovým pilierom morálneho rastu.

Pravda – ako označime popisovanú vec, jav slovom originál a jej popis slovom obraz, tak pravdu môžeme definovať ako zhodu obrazu s originálom. Napríklad pravdivý výrok, pravdivé zobrazenie skutočnosti, deja, udalosti. Pravdivé môže byť len to, čo sa môže dokázať logickou cestou alebo experimentálnou cestou. Rozumom spoznaná pravda sa spája s múdrosťou. **Múdrosť** je dokonalé pochopenie vecí, javov.

Na Západe hodnota pravdy stráca na význame a miesto nej sa vytvára **vyfabrikovaná pravda**. Na Západe vyfabrikovaná je v skutočnosti cenzúra, ktorá potláča skutočnú pravdu.

Pravda o histórii Slovanov je dnes ukrytá pod nánosom umelo vytvorených hypotéz a ideologických špekulácií. Dejiny Slovanov sú rozkradané a prisvojované inými etnikami.

Pravda viery je nezmyselný pojem, schizofrénne spojenie pojmu (viery) a termínu (pravda). Viera je slepá dôvera. Náboženská viera má mimoriadnu schopnosť umlčať

racionálnu úvahu. „Pravda“ Biblie je axióma, nie konečný produkt procesu rozumového uvažovania.

V skutočnosti existuje len jediná pravda, a to pravda vedecká, kritickou a praxou overená a zdôvodnená. Vedecká pravda je exaktná pravda a vyznačuje sa presnosťou a silou jej smerovania.

Význam vedy je cesta k pravde, ktorá slúži človeku. **Vodičom médiom vedy je pravda**. Pokrok vedy a spoločnosti nastal zavedením nového meradla, nového logického kritéria pravdivosti.

Pravda nemôže podliehať hlasovaniu, o pravde sa nehlasuje, tak ako sa nehlasuje o tom, že „dva a dva sú štyri“.

Objektívna pravda je poznatok, ktorý zodpovedá skutočnosti. Prvým predpokladom autentického ľudského rozvoja je pravda.

Pravda ako hlavné kritérium rozlišovania.

Len pravda umožňuje nájsť východiská. Pravda je korektný (presný) popis skutočnosti. **Pravda** ako poznanie objektívnej reality vecí a javov.

Pravda je súlad medzi výpoveďou o veci, jave a vecou, javom, o ktorom je urobená výpoveď (Gasset 1967, s. 121).

Faktuálna pravda je logika skutočnosti.

Autorita inštitúcie, časopisu a autorov nie je ešte argumentom pravdy. **Veda a umenie** majú do činenia výlučne s princípom pravdy a krásna a s ničím iným!

Vedec a intelektuál hľadá pravdu podľa princípu „De omnibus dubitandum“ (O všetkom treba pochybovať), ktorý je princípom skutočnej vedy, ktorá je najpresnejšie formulovaná predsedom Európskej fyzikálnej spoločnosti profesorom F. Wagnerom, publikovanej

v článku s názvom „Is truth still of value“ (Wagner 2007).

Pravda sa nahrádza, substituie ľudským konštruktom – prefabrikovanou „pravdou“. „Na Západe hodnota pravdy stráca na význame a miesto jej sa vytvára vyfabrikovaná pravda“ (Wagner 2007). Ide o antihumánny a anticivilizačný jav.

Cenzúra bráni poznaniu pravdy a vzdelaniu

„V politike pravda nie je vždy užitočná, sociológ však musí rozlišovať medzi užitočnosťou a pravdou, pravda má najvyššiu prioritu“ (Mikula 2017).

Sociálna pravda sa musí zakladať na dôstojnosti každej osobnosti, nie na rovnosti.

Pravda a lož sú v televíznom spravodajstve prakticky nerozoznateľné.

Lož sa prezentuje ako pravda, polopravdy sú viac ako pravda. Treba si uvedomiť, že z dvoch poloprávdy nikdy nebude pravda, no z dvoch poloprávdy je vždy dvojnásobná lož.

Informácia má do činenia výlučne s princípom pravdy a pravda nemá nič spoločné s tým, kto na ňu má a kto nemá peniaze! **Pravda zvíťazí**, ale nie v prázdnych hlavách.

„Kto nepozná pravdu, je iba hlupák, ale kto ju pozná a navzdory svojmu svedomiu zatajuje, je opovrhnutiahodný zločinec.“ B. Brecht

Doc. Ing. Ján Dudáš, DrSc.
Snímka: Hlavné správy

Ján Dudáš a jeho zaujímavá kniha

„Autor J. Dudáš v knihe „LEXIKÓN MENEJ ZNÁMYCH A MÄTÚCICH SEKULÁRNYCH A NÁBOŽENSKÝCH POJMOV - NE-TRADIČNÝ OBJEKTIVIZUJÚCI NÁHLAD DO SVETOVÝCH DEJÍN A CELKOVÉHO DIANIA, 2017“ definuje jednotlivé náboženstvá (politicko-náboženské ideológie) objektívnym pohľadom. Kniha je venovaná chúlостivej téme, v komunistickom režime dôsledne zamlčivanej a v poprevratovej „demokracii“ farizejsky obchádzanej – téme svetového fideizmu a jeho dopadov na každodenný život človeka a celého ľudstva. Autor v tejto knihe vykopáva z hromady lží a falzifikátov pravdu o pojmoch a javoch svetového diania. Jeho prístup k téme je encyklopedic-

ký. Faktografia prezrádza, že autor je v nosnej téme náležite erudovaný, aby mohol suverénne o nej písať. Takáto téma a jej analýza doposiaľ chýbala v slovenskom písomníctve. Je to také encyklopedické dielo, ktoré pri dnešnom masívnom pretlaku politických a mediálnych informácií a dezinformácií treba mať stále poruke a s ktorým sa v danej problematike treba neustále radiť, striktne sa však pritom riadiac uvedeným princípom starovekých filozofov „De omnibus dubitandum“ (O všetkom treba pochybovať). Dielo vyplní medzeru na knižnom trhu, a je najvyšší čas vyplniť toto vzduchoprázdno. Nemala by chýbať v žiadnej školskej

knižnici, keď sme svedkami každodenného deformovania vedomia našej mládeže. Povinne by si ju mali prečítať pedagógovia humanitných predmetov, ale najmä učelia občianskej náuky a dejepisu.“

